

CARTES DE PROP

Per amor

Enric Sòria

Deia bellament Italo Calvino que els clàssics són llibres que no llegim per deure o per respecte, sinó només per amor. Per a saber què és un llibre clàssic o, com se'n diu ara, canònic, hi ha un grapat de definicions que poden il·luminar-nos: per descomptat, un llibre així és el que ha superat la prova del temps i ha sigut important per a lectors diferents de generacions successives, potser perquè un llibre clàssic és inesgotable i no acabem mai de copsar tot el que té a dir-nos. Aquesta continuïtat de relectures en el temps és el que fonamenta el paper essencial de relligadors de la tradició literària que tenen aquests llibres. Cal tindre en compte tot això, i més coses, a l'hora de parlar del canó literari, sempre que no perdem de vista la frase de Calvino: un llibre és clàssic sempre que i mentre és capaç de fundar una relació amorosa amb els seus lectors. Sense aquest poder atractiu, o reptador (perquè hi ha amors molt aspres), i sense un lector capaç de deixar-se seduir per ell, no hi ha clàssics, ni canó ni tradició viva que valga. I llavors tot és parlar per no callar.

Aquesta qüestió del canó literari —què és, com es construeix i com i qui l'administra— capfica molt els mentors culturals de Catalunya, potser perquè intueixen que la tradició en la nostra llengua és fràgil, o perquè noten que la xifra de lectors atents (la massa crítica, se'n diu ara també) es va diluint de pressa. Que sense una tradició sòlida no pot haver-hi creació digna de ser tinguda en compte, em sembla una obvietat que no requereix demostració. Que sense públic no pot haver-hi literatura de cap mena —ni digna ni indigna—, ho trobe més obvi encara. Potser a causa d'aquesta inquietud de fons, la revista *Cultura* ha dedicat el seu sisè número a *El canó literari i la transmissió de la tradició*. Com de cos-

L'escriptor Miquel de Palol. / NATXO FRANCÉS

La revista 'Cultura' va convocar una taula redona sobre el canó literari

tum, és una edició acurada, i la nòmina de col·laboradors és prometedora. Dilluns passat la presentaven al Centre Cultural Santa Mònica, amb una taula redona moderada pel director de la Institució de les Lletres Catalanes, Oriol Izquierdo, i una conferència a càrrec del professor Jordi Llovet.

Cal dir que la sala —àmplia i desangelada— estava més plena del que és habitual en aquesta mena de litúrgies, i que feia mol-

bra literatura, tan desassistida pels polítics, la premsa i la mateixa societat en l'hora present, va eixir a relluir (els clàssics, degueren pensar, ja es defensaran ells, que amb el pa no s'hi juga).

Ja passa que les discussions al gueto acaben convertir-se en discussions sobre el gueto i sobre res més: la mida de les parets, l'escarransida decoració que les orna i el cúmul de penalitats que els habitants han de suportar en un espai tan exigü i superpoblat com el que aquests tristos murs enclouen. Pel que es veu, dins del gueto, és impossible tractar un tema interessant amb una mica d'aire i de llibertat, ni que siga de pensament. Cal parlar del mateix de sempre, i així, no és estrany que el públic tinga la sensació que això ja ho ha escoltat mil vegades, i no s'hi entusiasme gens.

No pense negar que la gran literatura té cada vegada més problemes per a establir la imprescindible (i si pot ser torbadora) relació amorosa amb el lector. Ha de competir amb altres maneres d'informar, d'entretindre i també de crear bellesa, menys exigents i en aparença més enlluernadores que la paraula escrita. En la societat de l'espectacle, la literatura, francament, és poc vistosa. I si té problemes a tot arreu, en català n'ha de tindre més, perquè la base lectora és menuda i les institucions i els mitjans ajuden poc (a València, tampoc aquest punt exigeix demostració). Això multiplica els obstacles per a la transmissió d'una tradició viva i provoca dilemes punxeguts. No pot haver-hi innovació creadora sense una relectura agosarada de la pròpia tradició. I sense un públic conscient d'aquesta tradició, les innovacions més valuosos es tornen incomprensibles i no enamoren ningú. És un cercle viciós. Copsar-lo, permetia (i exigia) una discussió seriosa. Dilluns no es va donar, per manca d'aire. I aquest és l'altre drama.

Juan Luis de la Rúa. / CARLES FRANCESC

ESPURNES

Llangardaix

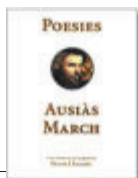
Martí Domínguez

El president del Tribunal Superior de Justicia de la Comunitat Valenciana, Juan Luis de la Rúa, va pronunciar el pregó del Corpus, dijous passat, en l'església del Patriarcat de València. Segons informa el periodista L. Soriano, del diari *Las Provincias*, en "el discurso, escrito desde el corazón y la sapiencia, invitó a los valencianos a vivir el Corpus desde la fe y la cultura". L'església era de gom a gom ("un pleno total de asistencia") i entre el públic hi havia allò més granat de la nostra societat: representants de les festes vicentines, de la Setmana Santa Marinera, de Lo Rat Penat, dels Moros i Cristians de València i d'Agricultores de la Vega. De la Rúa va exhibir els seus coneixements "con gran temple y gran determinación" i al final del discurs, que va ocupar el lloc de l'homilia del canonge de la catedral de València ("para dar más protagonismo a la voz de Juan Luis de la Rúa", diu el periodista), va rebre una gran ovació. D'aquesta manera, De la Rúa va ser la veu del Corpus d'enguany, i d'aquesta manera l'Església valenciana el pren com a model i exemple de bon cristià. Cal ser com De la Rúa, ens diuen més o menys les autoritats eclesiaístiques valencianes, i per això li hem concedit el gran honor de fer el pregó del Corpus, de la Solemnitat del Cos i de la Sang de Crist. I no sols això, si no que, com dic, el canonge de la catedral de València, José Climent, que oficiava la missa, va eludir llegir la tradicional homilia, perquè així la veu del jutge sonara més clara, més poderosa, més simbòlica. Cal seguir De la Rúa, ens volen dir, és el nostre model, i per això li hem deixat pregonar la festa del Corpus i li hem donat tot el protagonisme possible. Allí també estava Fernando de Rosa, vicepresident del Consell General del Poder Judicial, que va poder comprovar el gran afecte que despertava el jutge "más que amigo" de Camps, i el va abraçar efusivament, com en dona testimoni una oportuna fotografia d'Irene Marsilla. De la Rúa és, doncs, el model per a l'Església valenciana, i possiblement per a tota l'Església espanyola. Necessitem més gent com ell, ens volen dir, que sap el que cal fer i a qui no li tremolen les mans. D'un dels murs del pati del Patriarcat penja un gran caiman dissecat, que ha inspirat moltes llegendes i narracions (com ara un famós relat de Vicente Blasco Ibáñez), i que agradava de manera especial a sant Joan de Ribera: simbolitzava la força unida al silenci. De la Rúa va passar per davant seu, poc abans de llegir el pregó, com també en dona constància una excel·lent fotografia de Carles Francesc. En aquest sentit, ningú com ell —com el president del Tribunal Superior de Justicia de la Comunitat Valenciana— encarna tan bé aquest llangardaix. Així ha de ser el bon cristià: poderós i mut.

Recomanem...

NOVEL·LA
per ADOLF BELTRANSARA, LA DONA
SENSE ATRIBUTS
Carles Cortés
Edicions Bromera
Alzira, 2010
240 pàgines

Aquesta narració el títol de la qual evoca l'obra de Robert Musil (el seu llibre *L'home sense atributs* hi té un paper en la ficció) va guanyar el Premi de Literatura Eròtica la Vall d'Albaïda i aborda la història d'una dona que ja ha fet la cinquantena i es veu abocada a les exigències d'una passió desfermada quan coneix un jove universitari que es prostitueix per pagar-se els estudis. La cerca compulsiva de la satisfacció remou un còctel narratiu d'alt voltatge dramàtic i sexual.

POESIA
per A. B.POESIES
Ausàs March
Institució Alfons el
Magnànim
València, 2010
524 pàgines.

Per tal de completar la programació dedicada des de l'any 2009 a recordar Ausàs March, la Institució Alfons el Magnànim ha reeditat les poesies completes del gran clàssic, amb un estudi introductor de Josep V. Escartí i il·lustracions de Rafael Armengol, Uiso Alemany, Manuel Boix, Joan Castejón, Willy Ramos i Paco Sebastián. El treball, editat inicialment l'any 1993, pretenia i pretén arribar a lectors qualificats no necessàriament especialistes.

NARRATIVA
per FRANCESC CALAFATSET NARRACIONS
CURTES PER A UNA
SETMANA LLARGA
Joan A. Sorribes
Onada Edicions
Benicarló, 2010

Joan Andrés Sorribes, autor de novel·les històriques de cert interès, com ara *Noverint universi* i *La creu de Cabrera*, ens ofereix una proposta literària ben diferent i d'escriptura desimbolta. Els relats arranquen sempre en situacions d'allò més rutinàries, però en créixer, i quan menys t'ho esperes, ens transporten a una atmosfera inesperada, sense deixar mai de tocar de peus a terra. Les històries ens duen al seu rerefons, sovint poblat per les boires de la ment.